

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. P. P.**, zast. Mgr. Ing. Janem Klikem, advokátem, se sídlem Karlovarská 87/130, Plzeň, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2020, č. j. 30 A 2/2019 – 45, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 10. 2018, č. j. MV – 2947- 4/SO – 2017; tímto rozhodnutím nebylo stěžovateli prodlouženo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání z důvodu neplnění účelu povoleného pobytu (činnost stěžovatele nebyla posouzena jako výkon podnikatelské činnosti).

[2] Současně s kasační stížností podal stěžovatel žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s.

[3] Návrh na přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodňuje tím, že by jinak utrpěl zásadní újmu, neboť by byl nucen vycestovat ještě před rozhodnutím o kasační stížnosti a nemohl by uplatňovat svá procesní práva v soudním řízení. Poukazuje rovněž na omezenou možnost vycestování v souvislosti s epidemickou situací a na omezení leteckých spojení. Za zásadní pak považuje zcela nepřiměřený zásah do jeho soukromého života; v České republice žije 12 let na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, má zde vytvořeny ekonomické vazby a silné osobní vazby. V případě nuceného vycestování by přišel o veškerou možnost příjmů a dostal by se do stavu hmotné nouze. Po dobu svého pobytu v České republice řádně plnil všechny povinnosti, nebyl nikdy trestně stíhán, nedopustil se žádného závažného jednání. Rodiče stěžovatele ve Vietnamu již zemřeli, z příbuzných má jen bratra, který žije v České republice a je na něm závislý.

[4] Žalovaná ve svém vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl, neboť nejsou splněny podmínky § 73 odst. 2 s.

ř. s. Stěžovateli nehrozí vznik nenahraditelné újmy, neboť ta by mu mohla vzniknout až na základě jeho správního vyhoštění z území České republiky, což sice může být důsledkem zamítnutí žádosti o prodloužení pobytového oprávnění, avšak o správním vyhoštění se vždy rozhoduje v samostatném správním řízení, kdy se zkoumá rovněž přiměřenost tohoto zásahu do soukromého a rodinného života cizince. Žalovaná podotkla, že stěžovatel je zastoupen advokátem, ochrana jeho práv je tedy dostatečně zajištěna. Dodala, že není splněna ani podmínka absence rozporu s důležitým veřejným zájmem, neboť není ve veřejném zájmu, aby na území České republiky pobýval cizinec, u něhož bylo prokázáno, že neplní účel povoleného pobytu.

[5] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[7] Po zhodnocení důvodů uvedených stěžovatelem a okolností projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě splněny.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že přestože se s rozhodnutím o neprodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu nepojí povinnost opustit území České republiky a k setrvání mimo její území by mohl být stěžovatel bezprostředně donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, nemůže být tato skutečnost důvodem pro zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku. Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát uvedl (viz např. usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011 - 100, či ze dne 11. 3. 2019, č. j. 5 Azs 36/2019 - 25), „[j]en stěží lze totiž předpokládat, že stěžovatel má předejít případné zmiňované újmě tím, že bude vědomě porušovat zákon nelegálním pobytem na území České republiky a vystavovat se riziku, že mu bude uděleno správní vyhoštění, s nímž je navíc vždy spojen zákaz pobytu na území Evropské unie na určitou dobu“.

[9] Nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, představuje ve stěžovatelově případě především to, že by musel ukončit svou výdělečnou činnost, v důsledku čehož by přišel o jediný zdroj své obživy, navíc by došlo ke zpřetrhání jeho vazeb s bratrem. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že otázka, zda stěžovatel v uplynulých letech vykonával svou výdělečnou činnost v souladu se zákonem, či nikoliv, nemůže být předmětem posouzení soudu při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť tato otázka je klíčová pro posouzení merita věci, soud by tedy jejím posouzením nepřipustně předjímal výsledek řízení ve věci samé. Pro účely rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku tedy Nejvyšší správní soud

pokračování

musel vyjít z předpokladu, že stěžovatel v současné době vykonává svou výdělečnou činnost v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k poměřování újmy, která by mohla stěžovateli vzniknout právními následky rozhodnutí krajského soudu a žalované, a újmy, která by mohla vzniknout jiným osobám, pokud by došlo k odložení účinků těchto rozhodnutí. Zásah do práv stěžovatele by byl v případě nepřiznání odkladného účinku podstatný, protože existuje reálné nebezpečí, že by ještě předtím, než by Nejvyšší správní soud rozhodl o jeho kasační stížnosti, musel opustit území České republiky, kde již 12 let žije a kde vykonává svou výdělečnou činnost, kterou by v takovém případě musel ukončit. Rovněž by došlo k odloučení stěžovatele od jeho bratra. Naproti tomu nelze z řízení před správními orgány, krajským soudem ani z jiných okolností dovodit, že by přiznání odkladného účinku mělo způsobit jakoukoliv újmu jiným osobám. Lze proto dojít k závěru, že by újma hrozící stěžovateli v důsledku rozhodnutí krajského soudu a žalované byla nepoměrně větší než možná újma hrozící jiným osobám v důsledku přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil návrh na přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývajících podmínky stanovené v § 73 odst. 2 s. ř. s., podle níž přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem; na rozdíl od názoru žalované ji má za splněnou. K otázce možného rozporu s důležitým veřejným zájmem se Nejvyšší správní soud již vyjádřil v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014 – 25, když dospěl k závěru, že „[p]okud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008 – 131, č. 1698/2008 Sb. NSS)“. Z obsahu žalobou napadených rozhodnutí nevyplývá, že by se stěžovatel na území České republiky dopouštěl trestné činnosti. Ve stěžovatelově případě nedošlo ani ke správnímu vyhoštění, nýbrž pouze k neprodloužení povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky. Ani žalovaná ve svém vyjádření přesvědčivě neuvedla, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti v posuzovaném případě mělo být v rozporu s jakýmkoliv důležitým veřejným zájmem.

[11] Stěžovatel dále poukázal na újmu, která by mu vznikla v důsledku nuceného opuštění České republiky, aniž by mohl uplatnit svá procesní práva u soudu. Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 – 38, v němž mimo jiné uvedl: „Zákonodárce záměrně koncipoval odkladný účinek jako normu, při jejíž aplikaci musí soud vždy zvážit všechny individuální okolnosti sporné věci. Nelze proto soudní cestou výklad takového ustanovení automatizovat a vytvořit speciální obecnou skupinu privilegovaných případů, kde se bude odkladný účinek přiznávat bez dalšího. Jistě proto platí, že v obecné rovině nemůže být důvodem pro přiznání odkladného účinku bez dalšího ani ta skutečnost, že jinak by musel cizozemský stěžovatel vycestovat z území státu, a ztratil by tak možnost přímého kontaktu se svým advokátem v řízení o kasační stížnosti. Právě uvedené platí tím spíše, pokud zákonodárce v určitých typech věcí odkladný účinek ze zákona cizincům přiznal, v jiných typech věcí naopak nepřiznal. Nelze soudním výkladem nastavit podmínky přiznání odkladného účinku tak, že je v podstatě splní každý cizinec, kterému hrozí

povinnost opustit území státu. Jak správně uvádí usnesení ze dne 6. 1. 2016, čj. 2 Azs 271/2015-32, v bodě 7, takový přístup by vedl k paušálnímu přiznávání odkladného účinku všem kasačním stížnostem směřujícím proti rozhodnutím, se kterými je spojena povinnost vycestovat z území České republiky, čímž by byla zcela popřena výjimečná povaha institutu odkladného účinku, jakož i záměr zákonodárce nepřiznat kasačním stížnostem brojícím proti takovému typu správních rozhodnutí odkladný účinek automaticky, tedy přímo ze zákona.“ V citovaném usnesení Nejvyšší správní soud dodal, že i zájem na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti nepochybně může být (dle okolností) důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Nemělo by tomu tak být ovšem bez dalšího, ale obvykle jen ve spojení s dalšími důvody (např. týkajícími se rodinného či soukromého života stěžovatele), nebo v návaznosti na individuální okolnosti a specifika soudního řízení v dané věci. Všechny tyto individuální okolnosti by však měly jasně a konkrétně plynout ze stěžovatelem osvědčených tvrzení. Soud zde vždy poměřuje újmu, která hrozí stěžovateli, a újmu, která přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, stejně jako možný rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem. Stěžovatel dle Nejvyššího správního soudu dostatečně individualizované a závažné okolnosti uvedl.

[12] Ke stěžovatelem tvrzené omezené možnosti leteckého spojení Nejvyšší správní soud, byť si je vědom nestandardní situace způsobené stávající epidemickou situací, dodává, že uvedená tvrzení stěžovatele jsou nepodložená a obecná. Stěžovatel např. nijak neodložil, že by přicestování do Vietnamu bylo spojeno s povinností podstoupit karanténu a nekonkretizoval výši nákladů na tento proces, ani své majetkové poměry, Nejvyšší správní soud tedy nemohl posoudit, zda náklady na případnou karanténu stěžovatele skutečně převyšují jeho finanční možnosti. Nicméně vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal důvod pro přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti již v jiných výše uvedených skutečnostech, nebylo nutné ověřovat pravdivost těchto tvrzení.

[13] Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 až 4 s. ř. s. přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Vzhledem k tomu, že žalobě stěžovatele přiznal odkladný účinek již krajský soud, postačí v daném případě, že se přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti pozastavují až do skončení řízení o kasační stížnosti právní účinky přezkoumávaného rozsudku Krajského soudu v Plzni, neboť tím se fakticky dočasně obnovuje odkladný účinek žaloby proti napadenému rozhodnutí žalované. Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, jak žalovaná dospěla k závěru, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nic nezměnilo na tom, že stěžovatel není oprávněn k pobytu na území České republiky. Tím, že krajský soud i Nejvyšší správní soud přiznaly žalobě a kasační stížnosti odkladný účinek, je ve své podstatě zachován stav, který zde byl před vydáním napadeného rozhodnutí, kdy byl stěžovatel oprávněn pobývat na území České republiky na základě fikce platnosti povolení k dlouhodobému pobytu zakotvené v § 47 odst. 4 zákona o pobytu cizinců: „*Pokud doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu uplyne před rozhodnutím o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení doby jeho platnosti, ačkoliv žádost byla podána v souladu s podmínkami uvedenými v odstavcích 1 až 3, považuje se vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu za platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podané žádosti.*“ Ze spisové dokumentace ani z tvrzení žalované přitom není patrné, že by podmínky pro nástup uvedené fikce nebyly v posuzovaném případě naplněny.

pokračování

[14] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že rozhodnutí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je pouze dočasné povahy a nijak nepředjímá rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. února 2021

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu